

АЛЕКСАНДЪР ПУШКИН РАЗГОВОР МЕЖДУ КНИЖАР И ПОЕТ

Превод от руски: Давид Овадия, —

chitanka.info

РАЗГОВОР МЕЖДУ КНИЖАР И ПОЕТ^[0]

Книжарят

*Да стихоплетстваш, е забава,
приседнеш, драснеш някой ред
и вече гръмогласна слава
разнася светла вест навред:
поемата била готова,
блестяща мисъл, труд голям.
И тъй, аз чакам вашто слово,
цената ѝ решете сам.
Творенията поетични
за рубли в миг ще обменим
и в асигнации налични
ний листите ще променим.
Защо сте мрачен? Тежко бреме
да ги гнети?*

Поетът

За друго време

припомних си във този час —
кога, изпълнен със прозрение,
поет безгрижен, пишех аз
единствено по вдъхновение.
Аз виждах оня край богат,
където сред уединение
кипящото въображение
твореше нов и дивен свят...
Там бях от висш дух озарен,
там ярки, приказни видения
със блясък необикновен
лятяха, виха се над мен
през нощното ми вдъхновение!
Вълнуваше се моят ум
от нежнолунното сияние,
от буреносния глух шум,
от чудно бабино предание.
Незнаен демон в мене бдеше,
другар и спътник неделим,
след мен навсякъде летеше
и звуци дивни ми шептеше;
един недъг неизцелим
той вля във моята глава;
мечти чудесни в мен кипяха:
в размери стройни се редяха
послушните на мен слова
и звънки рими ги красяха.
Във песните съперник мой
бе горски шум и вихър буен,
бе птичи шепот, вълчи вой,
бе морски разгневен прибой,
потокът светъл, тихоструен.
Кога в нощта творях тогаз,
не бях наклонен в онзи час
труда си да деля с тълпата,
на срамен търг да хвърлям аз
дара на музата крилата.

*Аз пазех този дар свещен,
тъй както пази окрилен
любовник млад и суеверен
от милата предмет дарен
от всеки поглед лицемерен.*

Книжарят

*Но славата смени за вас
мечтите, висшата наслада:
поемите ви нито час
не се задържат — а грамада
от проза, стихове лежат,
напразно купувач зоват
и чакат нейната награда.*

Поетът

*Блажени мъдрите певци!
Те са избягвали тълпата!
О, все едно от мъртвци
да търсиш чувство на отплата!
Блажен е, който е мълчал
и е останал непрославен,
от хората е бил забравен
и неизвестен е умрял!
Какво е славата? Кажете ми?
Измама? Шепот на четци?
Гонения непоносими?
Или възторгът на глупци?*

Книжарят

Лорд Байрон, а след него рече
Жуковски същите слова;
светът узна и затова
творбите им разграби вече.
Завидна ви е участта:
поетът правото раздава!
Той увенчава мъдростта,
а пък злодея заклеява;
героя той теши в скръбта,
на трон любимата поставя.
Поетът бяга от света,
съзира само суета,
а пък жените търсят слава.
За тях пишете: в наши дни
Анакреон се вред почита,
че розата на младини
пред лаврите се предпочита.

Поетът

Мечти самолюбиви. Глас
на младост глупава, безумна!
Внимание в тълпата шумна
от красотата дирех аз.
Очи най-прелестни четяха
със обич моите стихове;
уста възшебни ми шептяха

най-сладките ми звукове...
Но стига вече! Свободата
за тях не ще пожертвам аз!
О, нека юноши в екстаз
да им възпяват красотата!
Сега седя самотен тук,
текат безмълвно, мирно дните
и лирата ми за жените
не ще изтръгне стон, ни звук;
о, нямат те въображение,
с божествен пламък не горят!
Поетовото вдъхновение
не могат те да разберат.
Припомня ли сега неволно
стих някакъв, от тях внушен,
за идолите ми — и болно,
и срамно става ми на мен.
На що, нещастник, се надявах?
И пред кого се унизах?
Кого така боготворих?
Кому възторзите отдавах?

Книжарят

Да, виждам, още ви е яд.
Разбирам вашите огорчения.
Но няма ли и изключения
сред дамския прекрасен свят?
Нима една не заслужава
да буди благородна страст
и със красивата си власт
перото ви да вдъхновява?
Мълчите, а?

Поетът

Защо сърцето
от тежък сън пробуждаш ти?
Безплодно времето лети...
Кому е нужен днес поетът?
На всички чужд съм!... Где е тя,
която да зова любима?
Нима узнах аз любовта?
Нима на скръб непоносима
съм влачел тежкия хомот?
Къде е тази синеока,
която в мен за цял живот
остави рана най-дълбока?

Но хленч безумен е това!
Навярно моите слова
сега изпълват ви с досада.
Мен може да ме разбере
едно сърце... И то ще страда.
Ала така е по-добре.
Ах, само мисълта за нея
би съживила младостта,
би ме накарала да пея,
би ме възвърнала в света.
О, тя едничка би разбрала
неясните ми стихове
и със любов би разковала
сърцето ми от ледове!
Уви, напразни пожелания!
Отхвърли моите заклинания,
отхвърли моите молби!

*Богинята от излияния
не се нуждае може би!*

Книжарят

*Понеже всичко ви нервира
и ви досажда любовта,
отказахте се от света
и вдъхновената си лира.
Сега, презрели суетата
и вашта муза, и тълпата,
какво избрахте?*

Поетът

Свободата.

Книжарят

*Противното не ще твърдя;
но ще ви дам съвет полезен;
векът търгаш е. Век железен.
Парите значат свобода.
Какво е славата, когато
последния бедняк си ти!
На нас дай злато, злато, злато,*

*това са нашите мечти.
Предвиждам вашто възражение;
добре ви знам вас, господа:
скъпите вашето творение,
доде в кипежа на труда
разгаря се въображение;
застине то — и без следа
угасва туй опиянение.
И позволете да твърдя:
не се продава вдъхновение,
но ръкописът вече — да!
Защо протакаме? Дохождат
нетърпеливите четци
и журналисти ме спохождат,
след тях пък — мършави певци
един за сатира напират,
а друг пък иска да спори;
предчувствам аз — от вашата лира
ще паднат хубави пари.*

Поетът

Вие сте напълно прав. Ето ви ръкописа ми. Да сключим договор.

[0] Напечатано като предислов към изданието на първа глава от романа „Евгений Онегин“ (1825 г.). Написано на 6 септември 1824. ↑

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.